

Motion. Inför diabeteskonsulenter inom Region Skåne

Ordförandens förslag

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår regionfullmäktige följande

1. Regionfullmäktige anser att motionen är besvarad med hälso- och sjukvårdsnämndens motionssvar.

Sammanfattning

Marlen Ottesen (SD) har i en motion föreslagit att Region Skåne inrättar en funktion liknande diabeteskonsulenter.

I ärendet finns följande dokument:

1. Motionssvar 2022-09-09
2. Motion 2022-04-05

Överväganden

Motionären framhåller att det finns stora behov av att öka kunskapen om typ 1-diabetes och stödet i egenvården av barn och ungdomar med diabetes i skolan respektive förskolan och hänvisar till projekt som genomförts i Region Jönköping. Region Jönköping inrättade funktionen diabeteskonsulent inom ramen för ett tvåårigt projekt. Diabeteskonsulenten var en länk mellan skolan, sjukvården och barn/föräldrar. Utvärderingen av projektet visade att alla inblandade upplevde att både kunskapen om diabetes och tryggheten ökade.

Barnen med diabetes har olika behov av information, och hjälp måste styras utifrån enskilda barns utmaningar. I Skåne är det barndiabetesteamet som har ett helhetsansvar för vård av, och stöd till, barn med diabetes. Det behandlande teamet har bäst kännedom om barnets och familjens behov. Det krävs mer än bara information för att skolgången ska fungera så bra som möjligt. God samverkan mellan förskolan/skolan och diabetesteamet som bygger på kontinuitet, tillgänglighet och personcentrering är en av de avgörande faktorerna för att barn med diabetes ska känna sig trygga i skolan och att brister i omhändertagandet i

skolan inte förekommer.

Om utvecklingsprojekt om att ge barn med diabetes en trygg och jämlik skolgång i Jönköping

I februari 2010 startade Svenska Diabetesförbundet tillsammans med barn- och ungdomsmedicinska kliniken Länssjukhuset Ryhov i Jönköping ett utvecklingsprojekt för att ge barn med diabetes en trygg och jämlik skolgång. Målet var att skapa förutsättningar för en förbättrad egenvård genom att ge en strukturerad och systematisk information till berörd personal inom skolan/förskolan. Detta gjordes genom att inrätta en projektjänst som diabeteskonsulent på 50%. Diabeteskonsulentens huvudsakliga uppgift var att förmedla kunskaper som skolan/förskolan behöver för att ta hand om varje barn med diabetes i skolan. Ca 265 barn var år 2010 inskrivna på barndiabetesmottagningen.

Information till skolans personal var huvudsyftet med diabeteskonsulentens besök. Utvärderingen av projektet visar att utbildnings- och samordningsträffar för skolsköterskor har genomförts vid fyra tillfällen i länets kommuner. Vid dessa möten har de informerats om projektet och samtidigt fått aktuella kunskaper om diabetes. Projektets slutsats är att tjänsten diabeteskonsulent kan vara ett framgångsrikt arbetssätt för att förbättra stödet till barn med typ 1-diabetes i skolan. I utvärderingen framhålls också att det behövs ytterligare studier för att bland annat klargöra i vilka årskurser diabeteskonsulenten gör mest nytta.

Egenvård och ansvarsfördelning mellan skola och hälso- och sjukvård

Ibland behöver barn hjälp med en hälso- eller sjukvårdsåtgärd i förskola, skola eller fritidshem, till exempel hjälp med att ta läkemedel. Hälso- och sjukvårdsåtgärder som förskole- eller skolpersonal kan utföra kallas för egenvård. Enligt Socialstyrelsens föreskrifter är egenvård en hälso- och sjukvårdsåtgärd som legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal bedömt att en patient kan utföra själv. Egenvård är inte hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagens definition. När en beslutad egenvårdsinsats ska utföras av förskole-, skol- eller fritidspersonal är skolan utifrån sitt tillsynsansvar ansvarig för att det finns rutiner som säkerställer att egenvårdsinsatsen görs på ett ändamålsenligt och säkert sätt.

Den legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalen som beslutar att en insats kan utföras som egenvård ansvarar för att en planering görs i samråd med barnet/eleven och med dem som ska hjälpa till med egenvården. Konkret innebär det att skolan ansvarar för att personal som arbetar med barnet har tillräcklig och uppdaterad kunskap om exempelvis diabetes, att de känner till de rutiner och dokument som krävs för att hantera behandling och egenvård samt hur akuta tillstånd ska hanteras. Hälso- och sjukvården ansvarar för att lära upp förskole- och skolpersonal om diabetes.

Diabetes typ-1 i Skåne

I Skåne finns runt 1000 barn (0–17 år) med typ 1-diabetes och alla kommer förr eller senare i kontakt med förskola/skola. Minst 50 procent av dessa behandlas med insulinpump och ca 95 procent har någon form av kontinuerlig mätning (CGM/

FGM). Att behärska hjälpmedlen likväl som själva sjukdomen och dess symtombild ställer krav på användarna men även på förskolan/skolan.

Alla barnkliniker i Skåne erbjuder utbildning till personal inom förskola och skola när ett barn insjuknar i diabetes. Barndiabetesteamen har tät kontakt med skolorna. Utbildningens innehåll är likvärdig på alla kliniker men arbetssättet skiljer sig. Vissa kliniker erbjuder utbildning på sjukhuset med dietist och diabetessjuksköterska närvarande och vid speciella fall sker utbildningen på förskola/skola, medan andra kliniker åker ut till respektive förskola/skola vid varje nyinsjuknande.

Vid besöket informerar diabetesteamet om filmen som riktar sig till personal som jobbar på förskola och skola och har ansvar för barn/elever med diabetes. Filmen används i utbildningssyfte och behandlar flera olika ämnen.

På vissa skolor/förskolor i Skåne finns det en vuxen i förskolan/skolan (assistent) som är huvudansvarig för att hjälpa ett barn med egenvård. Att bevilja resursperson till barn med diabetes åligger rektorn.

Slutsats

I Skåne finns välfungerande barndiabetesteam som är länk mellan skolan, sjukvården och barn/föräldrar till skillnad från Jönköping där denna funktion ligger hos en diabeteskonsulent. Därmed tillgodoses redan det som motionärerna vill åstadkomma och hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår därför regionfullmäktige att motionen ska anses vara besvarad.

Gilbert Tribo
Ordförande

Pia Lundbom
Hälso- och sjukvårdsdirektör